مقدّمه‌ی مؤلف

تقدیم به بچه‌های روستای شین‌آباد

«به‌نام خدایی که در این نزدیکی است»

«من که اصرار نکردم تو خودت مختاری

یا بمان! یا که نرو! یا نگهت می‌دارم....»

سال‌هاســت به این فکر می‌کنم که دانش‌آموزان برای دوره‌ی جمع‌بندی چه کنند؟ با این همه کتاب و جزوه و نکته و... و زمان اندک چگونه می‌شــود بهترین دوران پایانی را داشــت؟ این کتاب با همین تفکر تولید و تألیف شــد. برای این‌که راحت‌تر بتوانید از آن استفاده کنید نکاتی را بیان می‌کنم:

- زمان استفاده از این کتاب از ترم دوم تا یک روز مانده به کنکور سراسری است.
- کتاب بخش‌های گوناگونی دارد:

۱- جمع‌بندی: این بخش شامل خلاصه درس در همه‌ی موضوعات کنکور است:

➢ لغت و املا ← در این قســمت واژه‌نامه‌ی کتاب‌های دوم و ســوم و پیش را به‌صورت الفبایی آورده‌ام. در زیر بســیاری از واژه‌ها تشــابهات معنایی، املایی و مرتبط با واژه‌ی اصلی را نوشــته‌ام. هر جا که واژه‌ای اهمیت املایی داشــته کنار آن علامت ● قرار گرفته. امّا چرا اصل را لغات ستاره‌دار گذاشته‌ام؟ طبق بررسی دقیقی که روی لغت به لغت تست‌های کنکور سراسری داشتم دیدم بالغ بر ۸۰ درصد لغات کنکور از واژه‌نامه بوده، البته لغات غیر واژه‌نامه هم مهم اســت که ســعی کرده‌ام با بسط و گسترش لغت اصلی واژه‌نامه، آن‌ها هم پوشــش داده شــود. در ضمن دقت کنید کتاب، مربوط به دوران جمع‌بندی است یعنی شما همه‌ی واژه‌ها را از کتاب لغت و املا خوانده‌اید و این‌جا مهم‌ترها را مرور می‌کنید.

➢ تاریخ ادبیات ← شامل فهرست الفبایی مؤلف اثر است که بیش‌ترین سؤال کنکور را تا حال داشته، به همراه سرنام‌های جالب برای بسیاری از آثار و نیز فهرست تشابهات مختلف و جدول آثار منظوم و منثور و درآمدها و ...

➢ آرایه‌های ادبی ← مرور سریع تک‌تک آرایه‌ها به همراه تست و توضیح و نیز بیان تکنیک‌های ابداعی خودم برای مواجهه با تست‌های کلی آرایه و ارائه‌ی نقشه‌ی قدم به قدم در برخورد با تست‌های آرایه

➢ زبان فارسی ← خلاصه‌ی درس هر پنج بحث اصلی و بعضی بحث‌های کوچک و فرعی به همراه ارائه‌ی تکنیک‌های ابداعی خودم برای تست‌های تکواژ - واژه، واج شماری، گروه اسمی و... که هم، زمان را کاهش می‌دهد و هم، غول زبان فارسی را ناتوان می‌کند!

➢ قرابت معنایی ← مفاهیم ابیات و عبارات کتاب را به همراه شــاهد مثال و بیت هم‌مفهوم آورده‌ام که یک‌بار کل مفاهیم دبیرستان را مرور کنید.

➢ ضمیمه فارسی سوم انسانی ← از آن‌جا که کتاب ادبیّات فارسی ۳ دانش‌آموزان رشته‌ی انسانی در قسمت عمومی متفاوت است لغات و املا و تاریخ ادبیات آن کتاب را به‌طور جداگانه آورده‌ام تا جایگزین فارسی ۳ رشته‌ی ریاضی تجربی کنند.

در پایان و لابه‌لای مباحث جمع‌بندی تست‌های چندتایی و کلی هم گذاشته‌ام تا همان شعار همیشگی من را با این تست‌ها مرور کنید:

ادبیات کنکور یعنی موضوعی درس خواندن

۲- آزمون‌ها (موج آزمون)

در این بخش کتاب ۲۹ آزمون کتاب به کتاب و نیمه کلی و کلی به شرح زیر گذاشته‌ام:

ادبیّات فارسی دوم	← ۲ آزمون	ادبیّات فارسی سوم	← ۲ آزمون
زبان فارسی سوم	← ۲ آزمون	ادبیّات پیش ۱	← ۲ آزمون
ادبیّات پیش ۲	← ۲ آزمون	کلّی پیش	← ۳ آزمون
کلّی پایه	← ۳ آزمون	کلّی کنکوری	← ۱۳ آزمون

۱۰ آزمون آخر کاملاً جدید و تألیفی است و در مسیر آزمون‌ها از ترکیب تست‌های ارزشمند کنکورهای آزمایشی با تست‌های تألیفی بهره برده‌ام. نحوه‌ی استفاده و زدن آزمون‌ها به این صورت است که پس از این‌که کتاب را تمام کردید، آزمون آن را در همان زمان پیشنهادی بالای آزمون بزنید و حتماً پاسخ تشریحی را کاملاً بررسی و نت‌نویسی کنید.

۳- کنکورهای سراسری

در این بخش کنکورهای سراسری سال‌های اخیر همه‌ی رشته‌ها (ریاضی - تجربی - زبان - هنر - عمومی انسانی و خارج از کشور) را آورده‌ام. توصیه می‌کنم به‌جز گروه آزمایشی خودتان - که می‌خواهید سؤالاتش را به‌صورت دفترچه‌ای با بقیه‌ی درس‌ها بزنید - سؤالات پنج گروه دیگر را در قسمت پیشنهادی بزنید و تحلیل و نت‌نویسی کنید.

۴- پاسخ‌های تشریحی

۵- جزوه DVD نکته و تست و جمع‌بندی

به همراه کتاب، ۷ حلقه DVD در اختیار شما قرار گرفته است که جزوه‌ی پرنشده‌ی آن را در این فصل گذاشته‌ام.

DVDها را ببینید و به همراه بچه‌های داخل DVD جزوه را پر کنید. در این DVDها جمع‌بندی موضوعات مختلف با ارائه راه‌کارهای بسیار به شیوه‌ی جذاب انجام شده است. اگر در بحث خاصی مشکل داشتید می‌توانید DVD مربوط به آن موضوع را جداگانه ببینید.

● در تولید این کتاب بزرگ که سال‌ها به طول انجامیده دوستان، بزرگان، استادان و مشاوران زیادی به من هم‌فکری داده‌اند که صمیمانه از آن‌ها تشکر می‌کنم. در قسمت آزمون‌ها از دبیران و استادان بزرگ خواهش کردم که سؤالاتی تألیف کنند که بچه‌ها با دیدگاه‌های مختلف و انواع و اقسام سؤالات بیش‌تر آشنا شوند. از همگی سپاس فراوان دارم.

لازم است تشکر بسیار کنم از: آقایان و خانم‌ها:

عبدالحمید رزاقی - سید جمال طباطبایی نژاد - اکبر یحیوی - امین یزدی زاده - مهدی نکویی - اکرم صالحی‌نیا - حمید شفیعی - عباس نادری - وحید جمالی - محمدرضا فرهنگیان - کمال علیزاده - سعید ناصری - سجاد طباطبائیان- محمدهادی مؤمن‌زاده - علی میکائیل‌پور - عباس عبدالمحمدی - هومن عبّاسی - بهروز محمودی - مهدی امینی - سهراب فرهپور - حامد صابر - ابراهیم حیدری - وحید متینی - محسن نجاری - مرتضی کلاشلو - حسن وسکری - حسن عادل‌خانی - محمد نیک‌بین - بهروز راعی - رهنما - ...

همچنین فارغ‌التحصیلان و دانش‌آموزانی که نظرات مفیدی ارائه دادند؛ آقایان و خانم‌ها: محمدحسین باغبان - نیما قره‌باغی - صادق غیاثوند - محدثه مرادی - مهرناز قجری - حسین احمدیان - علی ناجی - ارسلان سفیدگر - حمید علی مددی - مرتضی قلیزاده - امیرحسین بابایان- نسترن محمدی- علی پاکدل- ریحانه نفر- یاسمن کاظمی- عسل اسکوئی- سهند قوامی - شقایق رحیم‌پور - رضا رمضان‌پور (تنها ٪۱۰۰ ادبیات کنکور ریاضی سال ۹۵) - ...

و نیز تشکر و سپاس ویژه دارم از کارکنان نشر الگو خانم‌ها: سکینه مختار - مریم فتحی - زهرا فتحی - زهره نوری - مریم حق‌جویان - راضیه صالحی - لیلا پرهیزکاری - زهرا میرزایی و...

مطابق معمول از همه‌ی علاقه‌مندان، استادان، دانش‌آموزان، مشاوران و... سراسر کشور تقاضا می‌کنم نظرات خود را از طریق سایت الگو یا سایت بنده یا کانال تلگرام به من بگویند تا حتماً تکمیل و اصلاح انجام شود.

دانش‌آموزان همه‌ی مقاطع و پایه‌ها می‌توانند سؤالات خود را از طریق کانال تلگرام ادبیات الگو با من در میان بگذارند و جواب بگیرند، همچنین می‌توانند از این طریق از برنامه‌ها و کلاس‌ها و تألیفات و تغییرات آگاهی یابند:

https://telegram.me/olgoo_adabiaat

«اسم خود را حذف کردم از صف اهدای عضو قلب یک عاشق که دیگر قابل پیوند نیست....»

علیرضا عبدالمحمّدی

کانال تلگرام ادبیّات

http://telegram.me/olgoo_adabiaat

- ارتباط مستقیم با مؤلف
- تحلیل آزمون‌های آزمایشی به همراه سؤالات و پاسخ آن‌ها
- پاسخ به سؤالات دانش‌آموزان
- نکته و آزمون‌های روزانه
- ...

فهرست

فصل اوّل: جمع‌بندی

لغت و املا ۲
تاریخ ادبیّات ۲۲
آرایه‌های ادبی ۵۰
زبان فارسی ۸۰
قرابت معنایی ۱۰۳
ادبیّات فارسی ۳ (انسانی) ۱۴۳

فصل دوم: آزمون‌ها

آزمون ۱: ادبیّات فارسی ۲ ..... ۱۶۲
آزمون ۲: ادبیّات فارسی ۲ ..... ۱۶۵
آزمون ۳: ادبیّات فارسی ۳ ..... ۱۶۸
آزمون ۴: ادبیّات فارسی ۳ ..... ۱۷۱
آزمون ۵: زبان فارسی ۳ ..... ۱۷۴
آزمون ۶: زبان فارسی ۳ ..... ۱۷۷
آزمون ۷: ادبیّات پیش‌دانشگاهی ۱ ..... ۱۸۰
آزمون ۸: ادبیّات پیش‌دانشگاهی ۱ ..... ۱۸۳
آزمون ۹: ادبیّات پیش‌دانشگاهی ۲ ..... ۱۸۶
آزمون ۱۰: ادبیّات پیش‌دانشگاهی ۲ ..... ۱۸۹
آزمون ۱۱: کل ادبیّات پیش‌دانشگاهی ۱۹۲
آزمون ۱۲: کل ادبیّات پیش‌دانشگاهی ۱۹۵
آزمون ۱۳: کل ادبیّات پیش‌دانشگاهی ۱۹۸
آزمون ۱۴: کلّی پایه ۲۰۱
آزمون ۱۵: کلّی پایه ۲۰۴
آزمون ۱۶: کلّی پایه ۲۰۸
آزمون ۱۷: کلّی کنکوری ۲۱۱
آزمون ۱۸: کلّی کنکوری ۲۱۴
آزمون ۱۹: کلّی کنکوری ۲۱۸
آزمون ۲۰: کلّی کنکوری ۲۲۲
آزمون ۲۱: کلّی کنکوری ۲۲۵
آزمون ۲۲: کلّی کنکوری ۲۲۸
آزمون ۲۳: کلّی کنکوری ۲۳۲
آزمون ۲۴: کلّی کنکوری ۲۳۵
آزمون ۲۵: کلّی کنکوری ۲۳۹
آزمون ۲۶: کلّی کنکوری ۲۴۳
آزمون ۲۷: کلّی کنکوری ۲۴۷
آزمون ۲۸: کلّی کنکوری ۲۵۰
آزمون ۲۹: کلّی کنکوری ۲۵۳

فصل سوم: کنکورهای سراسری

ریاضی ۹۲ ..... ۲۵۸
تجربی ۹۲ ..... ۲۶۱
زبان ۹۲ ..... ۲۶۴
هنر ۹۲ ..... ۲۶۷
انسانی ۹۲ ..... ۲۷۰
خارج از کشور ۹۲ ..... ۲۷۳
ریاضی ۹۳ ..... ۲۷۶
تجربی ۹۳ ..... ۲۷۹
زبان ۹۳ ..... ۲۸۲
هنر ۹۳ ..... ۲۸۵
انسانی ۹۳ ..... ۲۸۸
خارج از کشور ۹۳ ..... ۲۹۱
ریاضی ۹۴ ..... ۲۹۴
تجربی ۹۴ ..... ۲۹۷
زبان ۹۴ ..... ۳۰۰
هنر ۹۴ ..... ۳۰۳
انسانی ۹۴ ..... ۳۰۶
خارج از کشور ۹۴ ..... ۳۰۹
ریاضی ۹۵ ..... ۳۱۲
تجربی ۹۵ ..... ۳۱۵
زبان ۹۵ ..... ۳۱۸
هنر ۹۵ ..... ۳۲۱
انسانی ۹۵ ..... ۳۲۴
خارج از کشور ۹۵ ..... ۳۲۸

فصل چهارم: پاسخ‌های تشریحی

پاسخ تشریحی آزمون‌ها ۳۳۴
پاسخ تشریحی کنکورهای سراسری ۳۷۹

فصل پنجم: جزوه DVD نکته و تست و جمع‌بندی ۴۱۵

کنکورهای سراسری ۱۳۹۶ ..... ۴۵۵
ریاضی ۹۶ ..... ۴۵۶
تجربی ۹۶ ..... ۴۶۰
زبان ۹۶ ..... ۴۶۳
هنر ۹۶ ..... ۴۶۶
انسانی ۹۶ ..... ۴۶۹
خارج از کشور ۹۶ ..... ۴۷۳
پاسخ تشریحی کنکورهای سراسری ۴۷۶

ادبیّات فارسی ۳ (انسانی)

لغت و املا

آ

آب: آبرو
آثار: جمع اثر، خبرها، روایت‌های دینی
- **آصار**: پیمان‌ها
- **عَثَر**: گناه، بدی، عِقاب

آژنگ: چین و شکنی که به سبب خشم، بیماری یا پیری بر چهره و ابرو و پیشانی افتد.
- **آغالیدن**: کسی را بر ضدّ دیگری برانگیختن

الف

- **اِبریق**: ظرف سفالین برای شراب، کوزه، کوزه‌ی آب
- **ابلق**: اسب سیاه و سفید؛ روزگار به اعتبار گردش شب و روز به ابلق تشبیه شده است.
- **اتباع**: پیروان
- **اطباع**: سرشت‌ها

اَجرام: جمع جِرْم، جثّه‌ها، جسم‌ها، مادّه‌ی چیزها
ارمغان: تحفه، هدیه
- **اِزار**: شلوار
- **عِذار**: چهره
- **اِستغنا**: بی‌نیازی
- **اِستمالت**: دل‌جویی

اَشکوب: سقف، هر مرتبه از پوششِ خانه، طبقه
اِطناب: زیاده‌روی کردن
اَعرابی: عرب بیابان نشین
- **اِعراض**: روی برگرداندن، پرهیز کردن
- **اِعراز**: تباه کردن
- **اعزاز**: عزیز دانستن و بزرگ داشتن
- **اغرا**: تحریک، برانگیختن
- **اَفراز**: بلندی، فراز، کرسی، منبر
- **اِفراز**: جدا کردن چیزی از چیز دیگر
- **اِفراض**: عطا دادن به کسی، جیره و مقرری دادن

افهام: جمع فهم، درک‌ها، فهم‌ها
- **افواه**: جمع فوه، دهان‌ها
- **اَقصا**: دورتر، دورترین
- **اَقمِشه**: جمع قماش، پارچه‌ها

اکفا: جمع کُفو، همانندان، هم‌طرازان
اَکناف: اطراف
- **اِلف**: اُنس، دوستی
- **اَلْغَدن**: اندوختن، ذخیره کردن

الماس: سنگی درخشان و سخت محکم
- **اَمارات**: جمع اَمارة، نشانه‌ها، نشان‌ها
- **اِمارات**: جمع اِمارت، فرماندهی‌ها، امیری‌ها
- **عِمارات**: جمع عمارت، ساختمان‌ها

اِمامزاده: بزرگ‌زاده
امان دادن: زنهار دادن، پناه دادن
امکنه: جمع مکان، مکان‌ها، جاها
- **اِنتعاش**: بهبود یافتن بیمار، برپا شدنِ افتاده
- **انتئاش**: به شتاب واداشتن

انیس: هم‌نشین، همدم
- **اوان**: هنگام، زمان
- **عَوان**: فرد میان‌سال
- **اولوالالباب**: خردمندان، صاحبان خرد

ایدر: این‌جا

ب

باج: مال و اسبابی که سلاطین از رعایا ستانند، مالیات
بادافره: مکافات
باره: اسب
باطنی: منسوب به باطن، درونی، پیرو باطنیّه، فرقه‌ای از شیعه‌ی هفت امامی اسماعیلیّه
برات: سند رسمی برای حواله‌ی وجه به خزانه یا اشخاص
بُرات: حلقه‌ی بینی شتر
- **براعت استهلال**: آن است که نویسنده یا شاعر در ابتدای کتاب یا مطلع قصیده، الفاظی چند ایراد کند که خواننده به محض خواندن آن‌ها از مقصد و مراد نویسنده و گوینده آگاه شود.
- **برائت**: بیزاری، پاک شدن
- **استحلال**: حلال طلبیدن

بَرد: سرما
بَری: بی‌گناه، مبرّا
- **بط**: مرغابی
- **بطالت**: بیکاری، بی‌برنامگی
- **بَطَر**: ناسپاسی نعمت کردن، در شادی و نعمت از حد درگذشتن
- **بَتَر**: مخفّف بدتر
- **بَغتتاً**: ناگاه، ناگهان
- **بقاع**: مکان مبارکه
- **بُغاء**: کسی را طلبیدن

بو: آرزو
بو: رایحه
بوقلمون: نوعی پارچه‌ی رومی که رنگ آن در برابر نور خورشید هر لحظه به رنگی در می‌آمد؛ رنگارنگ
- **بهایم**: چارپایان
- **بیاض**: پاک‌نویس

آرایه‌های ادبی

تشبیه

همانند کردن یا ادعای همانندی است میان دو کس یا چیز.

مثال

شبی دارم سیاه از صبح نومید — در این شب رو سپیدم کن چو خورشید
وجه شبه مشبه ادات مشبّه‌به

ندارم طاقت این کوره‌ی تنگ — خلاصی ده مرا چون لعل از این سنگ
مشبه مشبّه‌به

نکته

۱- وجود ادات تشبیه، نشانه‌ی وجود تشبیه است. فقط باید دقت کنید که گولِ «چو - چون» را نخورید چرا که ممکن است ادات تشبیه نباشند و معانی دیگری بدهند.

۲- هر اضافه‌ی تشبیهی، تشبیه ایجاد می‌کند. پس در تست‌های تشبیه، ترکیبات اضافه را چک کنید.

تست

۱- آرایه‌های تشبیه در کدام بیت بیش‌تر است؟

۱) صد خار بلا از دل دیوانه‌ی ما خاست — هر روز که بی‌ساقی گل‌چهره نشستیم
۲) ای سیل اشک خاک وجودم به باد ده — تا بر دل کسی ننشیند غبار من
۳) سروی است قامت تو از ناز سر کشیده — ماهی است عارض تو از نور آفریده
۴) مرغ دل تا دام زلف و دانه‌ی خال تو دید — طایر اندیشه‌ام افتاد در دام هوس

۲- «مشبه» در کدام گزینه، ذکر نشده است؟

۱) قهوه‌خانه گرم و روشن بود هم‌چون شرم
۲) چوب‌دستی منتشا مانند در دستش
۳) گرد بر گردش به کردار صدف برگرد مروارید/ پای تا سر گوش
۴) چاه چونان ژرفی و پهناش، بی‌شرمیش ناباور/ و غم‌انگیز و شگفت‌آور

۳- در منظومه‌ی زیر چند تشبیه وجود دارد؟

«مرا هر لفظ فریادی است کز دل می‌کنم بیرون/ مرا هر شعر دریایی است لبریز از شراب خون/ کجا شهد است این اشکی که در هر دانه‌ی لفظ است/ مرا این کاسه‌ی خون است/ چنین آسان منوشیدش»

۱) سه ۲) چهار ۳) پنج ۴) شش

۴- در کدام بیت وجه شبه محذوف است؟

۱) ز شرم چهره‌ی چون آفتابت اندر صبح — ستاره خون شود از چشم آسمان بچکد
۲) ناتوان بودم به بویش نیم‌شب برخاستم — تا به کویش چون نسیم افتان و خیزان بوده‌ام
۳) مقام کعبه‌ی وصل تو دور افتاده است از ما — نه ساز رفتن است آن‌جا مرا نه برگ نارفتن
۴) آتشین داری زبان زان دل سیاهی چون چراغ — گِرد خود گردی از آن تردامنی چون آسیا

پاسخ

۱- گزینه‌ی **۴** گزینه‌ی (۱): خار بلا- گل‌چهره / گزینه‌ی (۲): سیل اشک- خاک وجود / گزینه‌ی (۳): قامت تو سروی است- عارض تو ماهی است / گزینه‌ی (۴): مرغ دل- دام زلف- دانه‌ی خال- طایر اندیشه- دام هوس

سراسری ریاضی - ۹۳

۲- گزینه‌ی **۳** گزینه‌ی (۱): قهوه‌خانه / گزینه‌ی (۲): چوب‌دستی / گزینه‌ی (۴): بی‌شرمی چاه/ در گزینه‌ی (۳) مشبّه «مردم» بوده است که محذوف است.

سراسری تجربی - ۹۳

قرابت معنایی سال سوم دبیرستان

درس اوّل

طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت

سپاس خدا موجب افزونی نعمت است

نعمت بسیار داری شکر از آن بسیارتر — نعمت افزون‌تر شود آن را که او شاکر بود

از دست و زبان که برآید — کز عهده‌ی شکرش بدر آید

ناتوانی در شکرگزاری

نعمتت بار خدایا ز عدد بیرون است — شکر انعام تو هرگز نکند شکرگزار

بنده همان به که ز تقصیر خویش — عذر به درگاه خدای آورد

توبه و امید به بخشش خدا

دانم که بگذرد ز سر جرم من که او — گرچه پریوش است ولیکن فرشته خوست

باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه‌جا کشیده

کرم و رزاقیت خدا

لطیف کرم‌گستر کارساز — که دارای حق است و دانای راز

پرده‌ی ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد

ستار العیوب بودن خدا

آبرو می‌رود ای ابر خطاپوش ببار — که به دیوان عمل نامه سیاه آمده‌ایم

وظیفه‌ی روزی به خطای منکر نبرد

۱- قطع نشدن روزی با وجود گناه‌کار بودن فرد ۲- رزاقیت خدا

خدای راست مسلّم بزرگواری و حلم — که جرم بیند و نان برقرار می‌دارد

فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.

خلق زیبایی‌های بهار

می‌گفت با صبا ز رُخت گل حکایتی — باد صباش خرده‌ی زر کرد در دهن

همه از بحر تو سرگشته و فرمانبردار — شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

۱- همه‌ی پدیده‌ها در اختیار انسان است ۲- لنسان باید فرمان‌بردار باشد

گفتم این شرط آدمیّت نیست — مرغ تسبیح‌گوی و من خاموش

در خبر است از سرور کاینات ...

پیامبر= سرور کاینات

آفرینش را جز او مقصود نیست — پاک‌دامن‌تر از او موجود نیست

چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان — چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان

پشتیبانی پیامبر از امتش

ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی برکند — چون تو را نوح است کشتیبان ز طوفان غم مخور

کرم بین و لطف خداوندگار — گنه بنده کردست و او شرمسار

۱- لطف خدا ۲- شرمساری خدا از گنه بنده‌اش

قبول است اگرچه هنر نیستش — که جز ما پناهی دگر نیستش

لغت و املا

الف

آبزن: حوض کوچک، حوضچه‌ای که از چینی یا آهن و مانند آن برای شست‌وشو سازند.

- **آذار:** ماه اوّل بهار، از ماه‌های رومی

نیسان: ماه دوم بهار، از ماه‌های رومی

- **ایار:** ماه سوم بهار، از ماه‌های رومی
- **تموز:** ماه اوّل تابستان از ماه‌های رومی

آرمان: امید، آرزو

- **امل:** آرزو
- **عمل:** کار

آرنگ: آرنج

آژنگ: چین و شکنی که به واسطه‌ی خشم به چهره و پیشانی و ابرو بیفتد.

نارنگ: مطلق مرکبات و میوه‌های آن، نارنج

- **آزگار:** زمانی دراز، به‌طور مداوم، تمام و کامل

آوند: معلّق

اورند: اورنگ، تخت، مجازاً فرّ و شکوه، شأن و شوکت

ابدال: جمع بِدل یا بَدَل و بدیل به معنای اولیاءالله: مردان خدا، نیک‌مردان

ابرش: اسبی که بر اعضای او نقطه‌ها باشد؛ در این‌جا مطلق اسب منظور است.

بارگی: اسب

باره: اسب

کمیت: اسب سرخ مایل به سیاه

کهر: اسب و استر سرخ مایل به تیره

کرند: اسبی که رنگش میان زرد و بور باشد

سمند: اسب زرد رنگ

ابلیس: شیطان، اهریمن

اجابت: پذیرفتن، قبول کردن

اختر سعد: مشتری است که «سعد اکبر» است.

اختلاف: رفت و آمد

ادبار: پشت کردن، بدبختی

≠ **اقبال:** روی آوردن، خوشبختی

- **ارتجالاً:** بدون اندیشه سخن گفتن یا شعر سرودن، بی‌درنگ
- **اُرسی:** نوعی در قدیمی که عمودی باز و بسته می‌شود. مجازاً به اتاقی که دارای چنین درهایی بوده، «ارسی» می‌گفته‌اند.
- **ارغند:** خشمگین و قهرآلود (در فرهنگ‌های فارسی ارغند را دلیر و شجاع معنی کرده‌اند.)
- **ازار:** لنگ
- **آزار:** اذیت
- **آذار:** ماه اوّل بهار از ماه‌های رومی است
- **عذار:** چهره، صورت

اژدهاپیکر: در شکل و هیئت اژدها، دارای نقش اژدها، همچون اژدها هول‌انگیز و ترسناک

اساطیر: جمع اسطوره، افسانه‌ها و داستان‌های خدایان و پهلوانان ملل قدیم

استخلاص: رهایی جستن، رهایی دادن، رهاییدن

- **استرحام:** رحم خواستن، طلب رحم کردن

استشاره: رأی زدن، مشورت کردن

استشهادنامه: گواهی‌نامه، استشهاد: طلب شهود برای گواهی یا اثبات حقی

استنشاق: چیزی را بوی کردن، بوییدن

- **استیصال:** ناچاری، درماندگی

اسلیمی: ممال اسلامی؛ از طرح‌های هنری، مرکّب از پیچ و خم‌های متعدّد

- **اشباح:** جمع شبح، کالبدها، سایه‌ها، سیاهی‌هایی که از دور دیده می‌شود.
- **شبه:** مثل و مانند

اشتلم: لاف زدن

اشتیاق: میل قلب است به دیدار محبوب؛ در کلام مولانا کشش روحِ کمال‌طلب و خداجو در راه شناخت پروردگار و ادراک حقیقت هستی است.

- **اصبحتُ امیراً و امسیت اسیراً:** بامداد امیر بودم و شبانگاه اسیر
- **اعراض:** روی برگرداندن
- **اعصار:** روزگاران، دوره‌ها
- **اعورانه:** (قید است) مثل آدم اعور: یک چشم

افگار: آزرده، زخمی، خسته، مجروح

خلیده: آزرده و مجروح

افکار: جمع فکر، اندیشه‌ها

اکسیر: جوهری که ماهیّت اجسام را تغییر دهد و کامل‌تر سازد؛ هر چیز مفید و کمیاب

کیمیا: جوهری که ماهیّت اجسام را تغییر می‌دهد.

- **اِلحاح:** پافشاری کردن، اصرار کردن

الماس پیکان: تیری که نوک آن سخت برنده و درخشان و جلاداده باشد.

امام: پیشوا، راهنما

امامزاده: بزرگ‌زاده، محتشم

- **اعاظم:** بزرگان، بزرگ‌تران

امواج مافوق صوت: امواج فوق صوت؛ امواجی که فرکانس آن‌ها بالاتر ۲۰,۰۰۰ هرتس است و شنیده نمی‌شود.

- **امهال:** مهلت دادن
- **اهمال:** فروگذاشتن، سستی کردن در کاری

امیرالامرا: امیر امیران، فرمانده کلّ سپاه

زبان فارسی ۳

فصل اوّل: خلاصه «واج - تکواژ - واژه»

	تکواژ	واژه
علائم جمع	✓	ــــ
کسره‌ی اضافه (و «یِ» بدل از کسره)	✓	✓
شناسه‌ی فعل (موجود/ محذوف)	✓	ــــ
می/ همی/ نـ (م)/ بـ (برای فعل)	✓	ــــ
انواع «ی»: (نکره، مصدری، لیاقت، نسبت)	✓	ــــ
«ی» اسنادی	✓	✓
«ن» مصدری	✓	ــــ
حروف (از - به - در - که - برای - را ...)	✓	✓
وندها	✓	ــــ
واج‌های میانجی (بجز «یِ» بدل از کسره)	ــــ	ــــ

چند مثال از تکواژ

الف

بهره	
چهره	
چشمه	
پایه	
نامه	
پروانه	
چهارم	
چهارمین	
برابر	

ب

نیست	
رسانه	
برسانم	
دوید	
خواهد بود	
داشت می‌آمد	
گلشن	
وادار	
سازماندهی	

پ

بیگانه	
یگانه	
سراسر	
سرسرا	
خوشایند	
نسبتاً	
امیرالمؤمنین	
عن‌قریب	
حفاظت	

جواب: ۱-۱-۲-۲-۱-۱-۲-۲-۳ ۳-۲-۴-۲-۳-۵-۱-۱-۴ ۱-۲-۳-۲-۲-۱-۱-۱-۱

الف	برایِ		بدونِ		دربارهٔ		مانندِ		گذشتگان	
ب	مثلِ		آدمیّت		هویّت		ماهیّت		قلمرو	
ج	روزْگار		روزِگار		باید		لغات		فردوسی	
د	میکده		رویگری		چاره‌گری		فرآیند		پیوند	

جواب: الف: ۱-۱-۱-۲-۳ ب: ۲-۲-۱-۱-۲

ج: ۲-۲-۲-۱-۲ **د:** ۲-۳-۲-۱-۱

ادبیّات فارسی ۳ (انسانی)

تاریخ ادبیات

تحمیدیّه و نعمت

چند کتاب که دیباچه‌ی آن‌ها به نثر ساده نگارش یافته‌اند و در مقایسه با متن از حیث نگارش پرورده‌تر هستند:

الف) الابنیه عن حقایق الادویه (اثر ابومنصور موفّق هروی)

ب) نوروزنامه (اثری منسوب به خیام)

پ) سیاست‌نامه (اثر خواجه نظام‌الملک)

ت) کیمیای سعادت (اثر امام محمد غزالی)

تحمیدیّه در لغت به معنای حمد و ستایش و گفتن «الحمدُلِلّه» است و تحمیدیّه در اصطلاح ادبی، سخنی زیبا به شعر یا نثر است در ستایش خدا.

نعت نیز ذکر نام و ادای احترام به پیامبر و بزرگان دین و ستودن ایشان است که معمولاً در خطبه‌ها و دیباچه‌ی کتاب‌ها می‌آید.

درس اوّل (ستایش خدا)

مثنوی‌های خواجوی کرمانی در غزل سرایی پیرو شیوه‌ی سعدی است و روش خواجو مورد پسند حافظ، شاعر بزرگ قرن هشتم قرار می‌گیرد.

مثنوی‌های خواجوی کرمانی که به سبک حکیم نظامی گنجوی سروده:

۱- همای و همایون

۲- گل و نوروز

۳- کمال نامه

۴- روضةالانوار

۵- گوهرنامه

آثار سعدی

۱- بوستان یا سعدی‌نامه (منظوم)

۲- گلستان (منثور آمیخته به اشعار نغز - مسجّع)

۳- قصاید عربی و فارسی

۴- غزلیّات

شروع فصل اوّل (ادبیّات حماسی)

اسفندیار

- بزرگ‌ترین پهلوان کیانی و پسر گشتاسب
- از مدافعان و مروجّان زرتشت پیامبر
- به دست زرتشت رویین تن شد (به جز از ناحیه چشم)

همتایان اسفندیار در دیگر حماسه‌ها:

۱- آشیل در حماسه‌ی یونان

۲- بالدِر در حماسه‌ی شمال اروپا

ادبیّات فارسی ۳ (انسانی)

لغت و املا

آ

آب: آبرو
آثار: جمع اثر، خبرها، روایت‌های دینی
- **آصار**: پیمان‌ها
- **عَثَر**: گناه، بدی، عِقاب

آژنگ: چین و شکنی که به سبب خشم، بیماری یا پیری بر چهره و ابرو و پیشانی افتد.
- **آغالیدن**: کسی را بر ضدّ دیگری برانگیختن

الف

- **اِبریق**: ظرف سفالین برای شراب، کوزه، کوزه‌ی آب
- **ابلق**: اسب سیاه و سفید؛ روزگار به اعتبار گردش شب و روز به ابلق تشبیه شده است.
- **اتباع**: پیروان
- **اطباع**: سرشت‌ها

اَجرام: جمع جِرْم، جثّه‌ها، جسم‌ها، مادّه‌ی چیزها
ارمغان: تحفه، هدیه
- **اِزار**: شلوار
- **عِذار**: چهره
- **اِستغنا**: بی‌نیازی
- **اِستمالت**: دل‌جویی

اَشکوب: سقف، هر مرتبه از پوششِ خانه، طبقه
اِطناب: زیاده‌روی کردن
اَعرابی: عرب بیابان نشین
- **اِعراض**: روی برگرداندن، پرهیز کردن
- **اِعراز**: تباه کردن
- **اعزاز**: عزیز دانستن و بزرگ داشتن
- **اغرا**: تحریک، برانگیختن
- **اَفراز**: بلندی، فراز، کرسی، منبر
- **اِفراز**: جدا کردن چیزی از چیز دیگر
- **اِفراض**: عطا دادن به کسی، جیره و مقرری دادن

افهام: جمع فهم، درک‌ها، فهم‌ها
- **افواه**: جمع فوه، دهان‌ها
- **اَقصا**: دورتر، دورترین
- **اَقمِشه**: جمع قماش، پارچه‌ها

اکفا: جمع کُفو، همانندان، هم‌طرازان
اَکناف: اطراف
- **اِلف**: اُنس، دوستی
- **اَلْغَدن**: اندوختن، ذخیره کردن

الماس: سنگی درخشان و سخت محکم
- **اَمارات**: جمع اَمارة، نشانه‌ها، نشان‌ها
- **اِمارات**: جمع اِمارت، فرماندهی‌ها، امیری‌ها
- **عِمارات**: جمع عمارت، ساختمان‌ها

اِمامزاده: بزرگ‌زاده
امان دادن: زنهار دادن، پناه دادن
امکنه: جمع مکان، مکان‌ها، جاها
- **اِنتعاش**: بهبود یافتن بیمار، برپا شدنِ افتاده
- **انتئاش**: به شتاب واداشتن

انیس: هم‌نشین، همدم
- **اوان**: هنگام، زمان
- **عَوان**: فرد میان‌سال
- **اولوالالباب**: خردمندان، صاحبان خرد

ایدر: این‌جا

ب

باج: مال و اسبابی که سلاطین از رعایا ستانند، مالیات
بادافره: مکافات
باره: اسب
باطنی: منسوب به باطن، درونی، پیرو باطنیّه، فرقه‌ای از شیعه‌ی هفت امامی اسماعیلیّه
برات: سند رسمی برای حواله‌ی وجه به خزانه یا اشخاص
بُرات: حلقه‌ی بینی شتر
- **براعت استهلال**: آن است که نویسنده یا شاعر در ابتدای کتاب یا مطلع قصیده، الفاظی چند ایراد کند که خواننده به محض خواندن آن‌ها از مقصد و مراد نویسنده و گوینده آگاه شود.
- **برائت**: بیزاری، پاک شدن
- **استحلال**: حلال طلبیدن

بَرد: سرما
بَری: بی‌گناه، مبرّا
- **بط**: مرغابی
- **بطالت**: بیکاری، بی‌برنامگی
- **بَطَر**: ناسپاسی نعمت کردن، در شادی و نعمت از حد درگذشتن
- **بَتَر**: مخفّف بدتر
- **بَغتتاً**: ناگاه، ناگهان
- **بقاع**: مکان مبارکه
- **بُغاء**: کسی را طلبیدن

بو: آرزو
بو: رایحه
بوقلمون: نوعی پارچه‌ی رومی که رنگ آن در برابر نور خورشید هر لحظه به رنگی در می‌آمد؛ رنگارنگ
- **بهایم**: چارپایان
- **بیاض**: پاک‌نویس

ادبیّات فارسی ۳ (انسانی)

تاریخ ادبیات

تحمیدیّه و نعمت

چند کتاب که دیباچه‌ی آن‌ها به نثر ساده نگارش یافته‌اند و در مقایسه با متن از حیث نگارش پرورده‌تر هستند:

الف) الابنیه عن حقایق الادویه (اثر ابومنصور موفّق هروی)

ب) نوروزنامه (اثری منسوب به خیام)

پ) سیاست‌نامه (اثر خواجه نظام‌الملک)

ت) کیمیای سعادت (اثر امام محمد غزالی)

تحمیدیّه در لغت به معنای حمد و ستایش و گفتن «الحمدُلِلّه» است و تحمیدیّه در اصطلاح ادبی، سخنی زیبا به شعر یا نثر است در ستایش خدا.

نعت نیز ذکر نام و ادای احترام به پیامبر و بزرگان دین و ستودن ایشان است که معمولاً در خطبه‌ها و دیباچه‌ی کتاب‌ها می‌آید.

درس اوّل (ستایش خدا)

مثنوی‌های خواجوی کرمانی در غزل سرایی پیرو شیوه‌ی سعدی است و روش خواجو مورد پسند حافظ، شاعر بزرگ قرن هشتم قرار می‌گیرد.

مثنوی‌های خواجوی کرمانی که به سبک حکیم نظامی گنجوی سروده:

۱- همای و همایون

۲- گل و نوروز

۳- کمال نامه

۴- روضةالانوار

۵- گوهرنامه

آثار سعدی

۱- بوستان یا سعدی‌نامه (منظوم)

۲- گلستان (منثور آمیخته به اشعار نغز - مسجّع)

۳- قصاید عربی و فارسی

۴- غزلیّات

شروع فصل اوّل (ادبیّات حماسی)

اسفندیار

- بزرگ‌ترین پهلوان کیانی و پسر گشتاسب
- از مدافعان و مروجّان زرتشت پیامبر
- به دست زرتشت رویین تن شد (به جز از ناحیه چشم)

همتایان اسفندیار در دیگر حماسه‌ها:

۱- آشیل در حماسه‌ی یونان

۲- بالدِر در حماسه‌ی شمال اروپا

آزمون ۲۳	مبحث آزمون	زمان پیشنهادی	شماره صفحات پاسخ تشریحی
	کلّی کنکوری	۱۸ دقیقه	۳۴۶ و ۳۴۷

۱ معنی چند واژه نادرست است؟

(طالع: برآینده) (مکیدت: خدعه) (ترفیع: بالا رفتن) (شبح: کالبد) (نکهت: خوش‌بو) (محظور: تنگنا) (سعایت: تلاش) (تقریر: نوشتن) (حرز: تعویذ) (ستوه: ملول)

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۲ معنی درست تمام واژه‌های «فرض، متمادی، زعارت، سطوت، انابت» به ترتیب کدام است؟

۱) واجب گردانیدن، پی‌درپی، تندمزاجی، مهابت، دعا کردن

۲) تعیین کردن، مدّت دارنده، بدخلقی، غلبه، توبه

۳) واجب بودن، طولانی، بدخویی، وقار، بازگشت به سوی خدا

۴) تعیین کردن، دراز، بدسیرتی، حشمت، توبه کردن

۳ در کدام گزینه معنی بعضی واژه‌ها غلط است؟

۱) (نحل: زنبور عسل) (آوند: معلّق) (دهشت: اضطراب) ۲) (زغن: موش‌گیر) (بیگاه: بد موقع) (زندیق: دهری)

۳) (دشت: دست لاف) (درزه: بسته) (شرزه: خشمگین) ۴) (سورت: تیزی) (فسرده: یخ‌زده) (قلا کردن: کلک زدن)

۴ در متن «غالب اشعار حافظ لطیف و متبوع است و بعضی قریب به سر حدّ اعجاز، غزلیّات وی نسبت به غزلیّات دیگران در سلاست و فصاحت حکم قصاید متبوع ظهیر فاریابی را دارد چون در اشعار وی اثر تکلّف ظاهر نیست، وی را لسان‌الغیب لقب کرده‌اند.» املای کدام واژه غلط است؟

۱) قریب ۲) غالب ۳) فصاحت ۴) متبوع

۵ در متن «زندگانی خداوند دراز باد در بزرگی و دولت و نصرت و رسیدن به آمال در دنیا و آخرت و غزای ایزد عزّوجلّ چنان رود که وی خواهد و گوید نه چنان که مراد آدمی در آن باشد، گردش قدر و حکم او راست و هر چه خداوند اندیشیده است همه فریضه است و عین ثواب». چند غلط املایی یافت می‌شود؟

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۶ پدیدآورندگان «روزگار سیاه، انقلاب آفریقا، از بودن و سرودن» به ترتیب خالق آثار ..... هستند.

۱) انتقام، واپسین دم استعمار، از زبان برگ ۲) تهران مخوف، تحقیق ماللهند، مثل درخت در شب باران

۳) اسرار شب، مراتع بهشتی، در کوچه باغ‌های نیشابور ۴) انسان، دوزخیان روی زمین، در سایه‌سار نخل ولایت

۷ انتساب چند اثر به پدیدآورنده‌ی آن نادرست است؟

(ارتباط ایرانی: علی مؤذّنی) (تحفةالاحرار: عبدالرّحمن جامی) (جستجو در تصوّف: عبدالحسین زرّین‌کوب) (هبوط: شریعتی) (لمعات: خواجه عبدالله انصاری) (شبلی در آتش: علی موسوی گرمارودی) (لطایف الطوایف: فخرالدین علی صفی)

۱) سه ۲) چهار ۳) یک ۴) دو

۸ موضوع کتاب‌های «کشف‌المحجوب، بدایع الوقایع» به ترتیب کدام است؟

۱) تصوّف – حسب‌حال ۲) اخلاقی – شرح‌حال ۳) عرفانی – سرگذشت‌نامه ۴) تعلیمی – تذکره

۹ آرایه‌های بیت «گفتار تلخ از آن لب شیرین چو شکّر است / ای جان من که خسرو خوبان عالمی» کدامند؟

۱) ایهام، تضاد، تشبیه، اغراق ۲) استعاره، تناقض، تشبیه، حس‌آمیزی

۳) واج‌آرایی، تناسب، استعاره، تناقض ۴) حس‌آمیزی، تشبیه، مجاز، اغراق

۱۰ ترتیب توالی ابیات زیر از جهت داشتن آرایه‌های «ایهام، استعاره، حسن تعلیل و جناس» کدام است؟

الف) اگر ز درد اسیران خویشتن نشد آگه — چراست زلف تو را پیچ و تاب مارگزیده؟

ب) جامه‌دران رسید گل از بهر داد ما — زان می‌دریم جامه به بوی وصال گل

ج) جان دهم من هر شبی چون شمع باد صبحدم — زنده می‌سازد به بویش هر سحرگاهم دگر

د) شبی را با من ای ماه سحر خیزان سحر کردی — سحر چون آفتاب از آشیان من سفر کردی

۱) ج – د – ب – الف ۲) ب – ج – د – الف ۳) ب – ج – الف – د ۴) الف – د – ب – ج

پاسخ تشریحی آزمون ۲۳

۱- گزینه‌ی ۳ طالع: برآینده، بخت و اقبال/ مکیدت: مکر و نیرنگ، خدعه، مفردِ مکاید/ ترفیع: بالا بردن/ شبح: سایه، کالبد، سیاهی که از دور به نظر آید. / نکهت: بو / سعایت: سخن‌چینی، دسیسه / حرز: تعویذ، بازوبند، دعایی که همراه دارند/ ستوه: ملول، درمانده

۲- گزینه‌ی ۲ فرض: واجب گردانیدن، تعیین کردن / متمادی: مدّت دارنده، طولانی / زعارت: تندمزاجی، بدخویی / سطوت: غلبه، شکوه، مهابت / انابت: توبه، بازگشت به سوی خدا

۳- گزینه‌ی ۲ بیگاه: دیر

۴- گزینه‌ی ۴ غالب: اکثر، بیش‌تر- قالب: شکل/ قریب: نزدیک- غریب: عجیب/ فصاحت: شیوایی سخن/ متبوع: پیروی شده، فرمانروا، مطبوع: دلپسند، خوشایند

۵- گزینه‌ی ۲ قضا: سرنوشت - غزا: جنگ و نبرد/ ثواب: پاداش - صواب: درست، مصلحت

۶- گزینه‌ی ۱ کتاب‌هایی از عباس خلیلی، فرانتس فانون، دکتر شفیعی کدکنی- گزینه‌ی (۲) آثاری از: مشفق کاظمی، ابوریحان بیرونی، شفیعی کدکنی- گزینه‌ی (۳) آثاری از: عبّاس خلیلی، جان‌اشتاین بک، شفیعی کدکنی- گزینه‌ی (۴) آثاری از: عبّاس خلیلی، فرانتس فانون، علی موسوی گرمارودی

۷- گزینه‌ی ۴ لمعات: فخرالدّین عراقی/ شبلی در آتش: علیرضا قزوه

۸- گزینه‌ی ۱ کشف‌المحجوب اثر هجویری کتابی به فارسی در تصوّف است، بدایع‌الوقایع اثر محمود واصفی از حسب حال

۹- گزینه‌ی ۲ گفتار تلخ: حس‌آمیزی / تلخ و شیرین: تضاد/ جان: استعاره از معشوق/ شیرین و خسرو یادآور داستان: تلمیح/ لب شیرین چو شکر: تشبیه/ تلخی گفتار از لب شیرین: تناقض

۱۰- گزینه‌ی ۳ الف) حسن تعلیل: علّت پیچ و تاب موهای معشوق را آگاهی از درد عاشقان در راه عشق می‌داند. ب) استعاره: پریشان شدن گل، بو: ایهام در دو معنای رایحه، امید ج) تشبیه: مانند شمع هر صبحدم جان می‌دهم، تضاد: جان دادن، زنده کردن د) جناس: سفر و سحر، ماه: استعاره از معشوق، رفتن معشوق چون آفتاب: تشبیه

۱۱- گزینه‌ی ۱ عشق، عاشق را معروف می‌کند: تشخیص و در کنار مصراع دوم: اسلوب معادله، واج‌آرایی در صامت «ش»، دریای آتش: تشبیه و اغراق/ گزینه‌ی (۲) دیوار عشق: تشبیه، کلّ بیت اسلوب معادله: من بارها بر دیوار عشق خوردم همان‌طوری که گنجشک، شیشه‌ی شفاف را نمی‌بیند و به آن می‌خورد، واج‌آرایی حرف «ش»، صدبار: اغراق/ گزینه‌ی (۳) اسلوب معادله: خوشی امروز بدون نگرانی از آینده دلنشین است همان‌طوری که فکر به شنبه آن خوشی تعطیلی روز جمعه را از بین می‌برد. شنبه و جمعه: تناسب، واج‌آرایی در صامت «ش»/ گزینه‌ی (۴) گل‌روی: تشبیه، مصراع اوّل: کنایه، رخ برافروز: جمله‌ی استعاری و کنایه، بر، سر: جناس

۱۲- گزینه‌ی ۱ الف) شیرن‌دهنان، رهگذر: مرکّب/ ب) قلب‌شکن: مرکّب/ ج) دردِسر: مشتق- مرکّب/ د) تلخ‌کامی: مشتق- مرکّب/ هـ) مه‌پیکر: مرکّب

۱۳- گزینه‌ی ۱ گزینه‌ی (۲) دست به عصا: اسم+ وند+ اسم، سرباز گیری: اسم+ بن+ وند، بنفشه‌زاری: اسم+ وند+ وند/ گزینه‌ی (۳) هزار تومانی: صفت+ اسم+ وند، حقوق بگیر: اسم+ وند+ بن فعل، ناخوشایند: وند+ صفت/ گزینه‌ی (۴) صدساله: صفت+ اسم+ وند، آیینه‌بندان: اسم+ بن فعل+ وند، هیچ‌کاره: صفت+ اسم+ وند

۱۴- گزینه‌ی ۳ جمله‌ی اوّل: گذرا به مفعول (تکرار)، جمله‌ی دوم: گذرا به مسند (نیازمند)، جمله‌ی سوم: ناگذر (فعل مرکّب) جمله‌ی چهارم: گذرا به مفعول (جامعه)، جمله‌ی پنجم: گذرا به مسند (داستان زیبایی)، جمله‌ی ششم: گذرا به مسند (دست‌اندرکار)

۱۵- گزینه‌ی ۲ **تکواژ**: پدید/ ه/ ها/ ی/ دنیا/ لغات/ ـِ/ این/ کتاب/ ـِ/ گشود/ ه/ هست/ ند/ که/ نگاه/ ها/ ی/ ژرف/ بین/ را/ به/ مطالعه/ ی/ خویش/ فرا/ می/ خوان/ ند/← ۲۹

واژه: پدیده‌ها/ ی/ دنیا/ لغات/ ـِ/ این/ کتاب/ ـِ/ گشوده/ هستند/ که/ نگاه‌ها/ ی/ ژرف‌بین/ را/ به/ مطالعه/ ی/ خویش/ فرا می‌خوانند/← ۲۰

۱۶- گزینه‌ی ۲ گزینه‌ی (۱) بهانه‌ی، هوای: «ی» میانجی/ گزینه‌ی (۳) وارستگان «گ» واج میانجی/ گزینه‌ی (۴) توده‌هایی: «ی» میانجی

نکته: دقت کنید که در گزینه‌ی (۲) در واژه‌های بلبلکان و قمریکان، «ک» واج میانجی نیست بلکه «گ» تصغیر و تحبیب است (بلبلان و قمریان کوچک)

۱۷- گزینه‌ی ۱ گزینه‌ی (۱) غبار خاک درگاه معشوق که بسیار خوشبوست با خود به گور می‌برم (وفاداری)/ گزینه‌ی (۲) خاک پای معشوق را به چشم خواهم گذاشت/ گزینه‌ی (۳) روز قیامت با دیدن تو به آسایش و راحتی خواهم رسید/ گزینه‌ی (۴) باید امشب در کنار محبوب از وصال او بهره برد.

۱۸- گزینه‌ی ۴ گزینه‌ی (۱) فدا شدن در راه معشوق عین زندگی است و مرده کسی است که معشوقی ندارد/ گزینه‌ی (۲) ما هرگز با دشمن، همراه و دوست نمی‌شویم! گزینه‌ی (۳) امیدوارم تو عزیز و محترم باشی و دشمن تو پیوسته خوار و ذلیل شود/ گزینه‌ی (۴) هیچ فرصتی بالاتر ازمرگ دشمن نیست.

۱۹- گزینه‌ی ۱ گزینه‌ی (۱) ناراحت مباش بالاخره مشکل و ناراحتی تو رفع می‌شود. پس از سختی آسانی است/ گزینه‌های (۲) و (۳) و (۴) ارزشمندی دلِ شکسته را بیان می‌کنند.

۲۰- گزینه‌ی ۳ الف- خوشا به حال قمار بازی که تمام دارایی‌اش در قمار باخت و باز عشق قمار دیگر در سر دارد! (پاکبازی)/ ب- یک سخن است و هزاران برگ برای نوشتنش (وحدت وجود)/ ج- من مطمئن هستم از راه عقل نمی‌توانی به عشق برسی. (تقابل عشق و عقل)/ د- مانند شیر قوی باش و از راه خصلت‌های خوبت به پیروزی فکر کن. (خودباوری)